

Приближимо институције грађанима



Поштовани посетиоци,
Здања институција државе, у којима се доносе важне политичке одлуке, отворена су за јавност. Циљ програма „Приближимо институције грађанима” је да се грађани Србије непосредно упознају са начином доношења одлука у земљи, науче да прате шта „ради” њихов глас и да им се омогући да боље разумеју функционисање система.

Један од начина да се демонстрира отвореност институција је да се организују посете зградама у којима представници грађана раде. У свим демократским замљама грађанима је омогућено да се на овај начин упознају са радом својих представника, које су непосредно или посредно изабрали, а често су организоване и посете и обиласци за посетиоце из иностранства.

Председник Србије, народни посланици и министри раде у велелепним здањима чија су врата отворена за све који желе да се упознају са бурном историјом српске државности, занимљивим причама које прате значајне политичке догађаје и архитектонским и уметничким вредностима којима ове зграде обилују.

На страницама брошуре „Приближимо институције грађанима”, намењене посетиоцима свих институција, налазе се текстови о улогама председника Србије, народних посланика и Владе Републике Србије, као и краћи прегледи историјских околности у којима су грађене зграде и опис архитектонских и уметничких вредности здања.

Председник Републике

ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA
WWW.PREDSIEDNIK.RS



Улога председника Републике

Председник Републике изражава државно јединство Републике Србије.

Председник Републике и Влада Републике Србије су део извршне власти.

Положај и овлашћења председника Републике регулисани су Уставом, Законом о избору председника Републике, Законом о председнику Републике и другим прописима.

Мандат председника Републике

Како се бира председник Републике?

За председника Републике може се кандидовати сваки држављанин Србије који прикупи 10.000 потписа бирача.

Изборе за председника Републике расписује председник Народне скупштине 90 дана пре истека мандата председника Републике, тако да се избори окончају у наредних 60 дана.

Колико траје и када почиње мандат председника Републике?

Мандат председника Републике траје пет година и почиње да тече од дана полагања заклетве пред Народном скупштином Републике Србије.

Текст заклетве гласи: „Заклињем се да ћу све своје снаге посветити очувању суверености и целине територије Републике Србије, укључујући и Косово и Метохију као њен саставни део, као и остваривању људских и мањинских права и слобода, поштовању и одбрани Устава и закона, очувању мира и благостања свих грађана Републике Србије и да ћу савесно и одговорно испуњавати све своје дужности.”

Мандат председника Републике се може продужити, али само у случају да истиче за време ратног или ванредног стања.

Нико не може више од два пута бити изабран за председника Републике.

Председник Републике може да поднесе оставку и о њој обавештава јавност и председника Народне скупштине.

У случају да је председник Републике спречен да обавља своје дужности (због болести и слично) или му мандат престане пре истека рока на који је изабран (на пример, буде разрешен или поднесе оставку) замењује га председник Народне скупштине, најдуже три месеца.

Овлашћења и одговорност председника Републике

Овлашћења председника Републике у области спољних послова

Председник Републике представља Србију у земљи и иностранству. Зато је он овлашћен да поставља и опозива амбасадоре наше земље, на основу предлога Владе, као и да прима акредитивна и опозивна писма страних дипломатских представника.

Председник Републике и промена Устава

Председник Републике може да предложи промену Устава.

Председник Републике као командант Војске Србије

Председник Републике командује Војском Србије. Такође, председник Републике поставља, унапређује и разрешава официре Војске Србије.

Именовање кандидата за председника Владе (мандатара)

Председник је овлашћен да Народној скупштини предложи кандидата за председника Владе (премијера). Он то чини пошто саслуша мишљење представника свих изабраних изборних листа.

Проглашење ратног и ванредног стања у случају да Народна скупштина не може да се састане

Ратно и ванредно стање проглашава Народна скупштина. Али, ако она не може да се састане одлуку о проглашењу ванредног стања доносе заједнички председник, председник Народне скупштине и председник Владе под истим условима као и Народна скупштина.

Председник Републике и поступак доношења закона

Председник Републике учествује у законодавној процедури тако што указом проглашава законе које је изгласала Народна скупштина. Ако је закон донет по хитном поступку председник Републике је дужан да га прогласи у року од седам дана. У свим осталим случајевима овај рок износи 15 дана од дана када је закон изгласан.

Председник Републике може да одбије да прогласи закон који је изгласала Народна скупштина. Такав закон, заједно са писменим образложењем, председник Републике враћа Народној скупштини на поновно одлучивање. Ово право председника Републике зове се „вето”.

Ако закон поново буде изгласан председник Републике је дужан да га прогласи.

Председник Републике није овлашћен да Народној скупштини предлаже законе.

Имунитет председника Републике

Председник Републике често мора да донесе тешке и ризичне одлуке како би држава функционисала и зато њега штити имунитет.

Председник Републике не може бити позван на кривичну или другу одговорност за изражено мишљење у вршењу своје функције.

Такође, ако се председник Републике позове на имунитет он не може бити притворен, нити се против њега може водити кривични или други поступак у коме се може изрећи казна затвора. Имунитет председника Републике може бити укинут одлуком Народне скупштине, ако за то гласа најмање 126 посланика

Председника Републике не штити имунитет ако буде затечен у извршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од пет година. У том случају он може бити притворен и без одобрења Народне скупштине.

Разрешење председника Републике

Председник Републике разрешава се због повреде Устава, одлуком Народне скупштине, гласовима најмање две трећине народних посланика.

Поступак за разрешење може да покрене Народна скупштина, на предлог најмање једне трећине народних посланика. Уставни суд је дужан да по покренутом поступку за разрешење, најкасније у року од 45 дана, одлучи о постојању повреде Устава.



Како председник Републике ради?

Председник Републике има право на обезбеђење, право да користи резиденцију и службена возила, право на плату и права која штите њега и његову породицу. Нека од ових права важе и када председнику престане функција.

Председник Републике је дужан да савесно и одговорно обавља своју функцију и да поштује Устав и законе.

Такође, председник Републике мора да чува тајне податке и не сме да обавља било коју другу јавну функцију или професионалну делатност.

Генерални секретаријат председника Републике помаже председнику у обављању стручних и других послова. Најважније место у Генералном секретаријату заузимају генерални секретар, заменик генералног секретара, шеф кабинета, саветници председника Републике и шеф Протокола.

Народна скупштина



Шта је скупштина?

Народна скупштина је највише представничко тело и носилац уставотворне и законодавне власти у Републици Србији.

Народна скупштина је најважнији државни орган јер доноси и мења Устав – највиши и најважнији правни акт државе.

Такође, Народна скупштина доноси законе, одлучује о промени граница Републике Србије, расписује републички референдум, потврђује међународне уговоре, усваја буџет и стратегију одбране, одлучује о рату и миру и одлучује о другим питањима у складу са Уставом.

Надлежности Народне скупштине су предвиђене Уставом и Пословником Народне скупштине. У складу са Уставом, доноси се Закон о Народној скупштини.

Конституисање Народне скупштине

Народна скупштина има 250 народних посланика. После парламентарних избора заказује се прва седница Народне скупштине, коју сазива председник Народне скупштине из претходног сазива.

На првој седници се потврђују (верификују) посланички мандати. Народна скупштина је конституисана када се потврде мандати две трећине народних посланика. Тог дана престаје мандат претходног сазива Народне скупштине.

Тек после конституисања Народна скупштина може да обавља своје функције – законодавну, изборну и надзорну.

Овлашћења Народне скупштине

Народна скупштина бира и разрешава Владу, судије Уставног суда, гувернера Народне банке Србије, Заштитника грађана, судије, јавне тужиоце и њихове заменике и друге функционере – у складу са Уставом и законом.

Народна скупштина може да разреши председника Републике, ако он повреди Устав, на основу што је, такође, регулисано Уставом. Народна скупштина надзире рад Владе, гувернера Народне банке Србије, Заштитника грађана, службе безбедности и других органа које бира.

Однос Народне скупштине и Владе Републике Србије

Након парламентарних избора председник Републике има обавезу да предложи Народној скупштини кандидата за председника Владе (мандатара). На следећој седници Народне скупштине мандатар образлаже свој програм и предлаже чланове владе – о чему народни посланици воде расправу.

Влада је изабрана када за њу гласа већина од укупног броја народних посланика. Ако најмање 60 народних посланика није задовољно радом Владе они могу да предложе да Народна скупштина гласа о неповерењу Влади. После расправе на ову тему Народна скупштина гласа и ако 126 народних посланика гласа „за” – Влади је изгласано неповерење.

Веома је важна контролна функција Народне скупштине над радом Владе.

Влада је одговорна Народној скупштини за политику Републике Србије, за извршавање закона и других општих аката и за рад органа државне управе, о чему је дужна да подноси периодичне извештаје.

Како ради Народна скупштина?

Ко се стара о раду Народне скупштине?

Председник Народне скупштине представља Народну скупштину, председава седницама Народне скупштине и стара се о благовременом и усклађеном раду радних тела Народне скупштине. Секретар Народне скупштине помаже председнику Народне скупштине у обављању послова и руководи Службом Народне скупштине.

Заседања

Заседања Народне скупштине могу бити редовна и ванредна.

Народна скупштина се састаје у два редовна заседања годишње. Ванредна заседања се одржавају ако то захтева најмање трећина од укупног броја народних посланика или Влада.

Народна скупштина се састаје без позива после проглашења ратног или ванредног стања.

Кворум

Да би Народна скупштина могла да доноси одлуке потребно је да седници присуствује 126 народних посланика (већина од укупног броја). Када је присутан потребан број народних посланика постигнут је „кворум за одлучивање”.

Усвајање закона

Законе који уђу у скупштинску процедуру пажљиво читају сви народни посланици. Они могу да поднесу амандмане – предлоге за измене и допуне предлога закона који је „у скупштинској процедури”. О предлогу закона се расправља „у начелу” и „у појединостима” да би се на крају одлучивало у Дану за гласање.

Најчешће је довољно да „за” закон или други општи акт гласа већина присутних народних посланика, под условом да седници присуствује 126 народних посланика.

За најважније законе и одлуке потребно је да гласа већина од укупног броја народних посланика.

Јавност рада

Седнице Народне скупштине и њених одбора су јавне и њихов ток можемо пратити путем телевизије, интернета, новина... Ипак – Влада, скупштински одбор или најмање 20 народних посланика могу да предложе да јавност буде искључена.

Одбори

Одбори су радна тела Народне скупштине која се формирају због ефикаснијег рада. Чланови одбора су народни посланици. (Примера ради, сазив Народне скупштине од јануара 2004. до јануара 2007. године имао је 30 одбора који су се бавили свим областима друштвеног и државног живота). Број чланова одбора варира између 11 и 25 народних посланика. Прецизан број чланова и надлежност одбора одређени су Пословником Народне скупштине.

Ко су народни посланици?

Избори за народне посланике

Народни посланици су представници грађана у Народној скупштини. Грађани на тајним и непосредним изборима, који су регулисани посебним законом, бирају народне посланике.

У расподели мандата могу да учествују само изборне листе које су на изборима добиле најмање пет одсто гласова од укупног броја гласова бирача који су гласали. За странке које окупљају националне мањине важе посебна правила. На свакој изборној листи мора бити најмање 30 одсто жена.



Имунитет

Народни посланици често морају да донесу тешке и ризичне одлуке како би држава функционисала. Зато народни посланик не може бити позван на кривичну или другу одговорност за изражено мишљење или гласање у вршењу своје функције. Ако се посланик позове на имунитет он не може бити ни притворен, нити се против њега може водити кривични или други поступак у коме се може изрећи казна затвора.

Имунитет може бити укинут само на основу одлуке Народне скупштине.

Ако народни посланик буде затечен у извршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од пет година он може бити притворен и без одобрења Народне скупштине.

Интерпелација и посланичко питање

Када народни посланици желе да од Владе или неког од министара добију одговор о питањима у вези са њиховим радом они подносе „интерпелацију”. За подношење интерпелације потребно је најмање 50 посланика.

Народни посланик који жели да више сазна о питањима из надлежности Владе или неког министра може да постави посланичко питање, у писаном облику или усмено на седници Народне скупштине. На захтев посланичке групе, најмање једном месечно, председник Народне скупштине одређује дан када ће поједини министри одговарати на посланичка питања.

Како изгледа скупштински живот?

У паузама седница у ходницима Народне скупштине је веома живо, могу се видети посланици, министри, новинари и запослени у скупштинским службама. Седнице се, уобичајено, одржавају од 10 часова ујутру до 18 часова увече.

Пауза за ручак је обично у 14 часова и у то време народни посланици одржавају конференције за новинаре, или су на састанцима посланичких група, седницама одбора, Истраживачком центру или у скупштинском ресторану.

Често у Скупштину долазе грађани који о својим проблемима желе да поразговарају са посланицима. Они могу да уђу у Скупштину само ако се претходно најаве и на пријавници оставе личну карту.

Влада Републике Србије



Шта је Влада?

Влада Републике Србије је највиши орган извршне власти у Републици Србији. Шта то уствари значи? То значи да Влада

- утврђује и води политику Републике Србије у оквиру Устава и закона и других општих аката Народне скупштине.
- у оквиру својих надлежности, доноси уредбе и друге опште акте ради извршавања закона.
- предлаже Народној скупштини законе и друге опште акте, односно даје мишљење када их предлаже други предлагач.
- усмерава и усклађује рад органа државне управе и врши надзор над његовим радом. Влада је у оквиру својих надлежности самостална.

За политику Републике Србије и извршавање закона и других општих аката Народне скупштине, као и за рад органа државне управе, Влада је одговорна Народној скупштини.

Владу чине председник Владе, један или више потпредседника и министри.

Како се постаје председник Владе, а како министар?

Кандидата за председника Владе, Народној скупштини предлаже председник Републике, пошто саслуша мишљења представника изабраних изборних листа. Кандидат за председника износи програм Владе Народној скупштини и предлаже њен састав, а након тога Народна скупштина гласа о програму и избору председника и чланова Владе, односно министара.

Шта ради председник Владе?

Председник Владе, се стара о јединству политичког деловања Владе, усклађује рад чланова Владе, представља Владу, сазива и води њене седнице.

Ево још неколико чињеница о Влади...

Мандат Владе траје до истека мандата Народне скупштине која ју је изабрала, с тим што Устав прописује када мандат Владе престаје и пре истека времена на које је изабрана.

Влада одлуке доноси на седници већином гласова свих чланова Владе. Начин рада и одлучивања Владе и акти које доноси председник Владе, детаљније се уређују Пословником Владе.

О примени Пословника стара се Генерални секретар Владе.

Органима државне управе, сагласно пословнику Владе, сматрају се министарства, посебне организације и службе Владе.

Влада надзире рад органа државне управе, усмерава их у спровођењу политике и извршавању закона и других политичких аката и усклађује њихов рад.

Влада образује стална радна тела ради давања мишљења и предлога у питањима из надлежности Владе и усклађивања ставова органа државне управе пре разматрања неког предлога на седници Владе.

Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона.

Влада одлуком оснива јавна предузећа, установе и друге организације, предузима мере и уређује питања од општег значаја и одлучује о другим стварима за које је законом или уредбом одређено да их Влада уређује одлуком. Решењем одлучује о постављењима, именовањима и разрешењима, у управним стварима и у другим питањима од појединачног значаја, а кад не доноси друге акте, Влада доноси закључке.

Влада у свом деловању врши и друге послове одређене Уставом и законом.

И, што је врло важно, рад Владе је јаван.

Архитектура



▪ Зграда Дома народне скупштине



Зграда Дома Народне скупштине, једно од најмонументалнијих здања некадашње Краљевине Југославије, грађена је у временском раздобљу од 1907. до 1936. године. Историја њене градње, са бројним прекидима и изменама пројекта, уз учешће најзначајнијих домаћих архитеката прве половине двадесетог века, симболично одражава и бурну историју српске, потом југословенске државе и њеног парламентарног живота. Својим изузетним архитектонским и уметничким квалитетима, палата се издваја у градитељском миљеу престонице.

Већ 1892. године Министарство грађевина поверило је израду пројекта новог скупштинског здања архитекти Константину А. Јовановићу, међутим због политичких превирања и материјалних разлога, подизање објекта је одложено за неколико година, када је градња поверена архитекти Јовану Илкићу, победнику на поново организованом конкурс за Дом народног представништва 1901. године. Званичан почетак градње палате означен је полагањем камена темељца 27. августа 1907. у присуству краља Петра Првог Карађорђевића.

Бурна дешавања на историјској позорници током наредне деценије, утицала су на то да је до завршетка Првог светског рата грађевина била изграђена само до нивоа првог спрата. Формирање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, условило је потребу за изменама пројекта,

јер предвиђене скупштинске сале више нису биле довољне. Због смрти архитекта Илкића 1917, пројектантски радови, који су се тицали не само измена и допуна првобитног пројекта у крилима зграде, већ и реституције изгубљених планова, поверена је ауторовом сину Павлу Илкићу. Према обновљеном пројекту изградња је настављена 1920, и трајала до 1926. године, када су радови поново обустављени. Одлука о почетку следеће фазе реализације пројекта уследила је 1934, а главни пројектант био је руски архитекта Никола Краснов.

На палати Народне скупштине радови су завршени 18. октобра 1936, двадесет девет година након почетка изградње. Прва седница у присуству свих чланова Владе одржана је два дана касније, 20. октобра 1936. године. Уз монументални степенишни прилаз 1939. године постављена је скулптурална група „Играли се коњи врани“, рад вајара Томе Росандића.

Програм унутрашњег уређења скупштинске зграде подразумевао је посебно истицање репрезентативних просторија, велике и мале сале, дворане за седнице и кабинете званичника. Свечаности централног вестибила надвишеног куполом, поред полихромно обрађених зидова са стубовима, пиластрима, нишама и лођама, доприноси и декоративни мермерни под. Хералдичким симболима и накнадно постављеним скулптурама владара овом



▪ Библиотека Дома Народне скупштине



▪ Дипломатски салон

простору дат је и снажан симболички карактер. Централни хол, познат и као „сала за разговоре” представља централну скупштинску просторију, која је украшена богатом штучо декорацијом и намештајем у дуборезу.

Велика скупштинска сала, смештена у десном крилу зграде, пројектована је првобитно за 200, а потом након прераде пројекта, за 400 посланика. У супротном, левом крилу зграде, смештена је мала сала намењена раду Сената. У обе сале зидови су обложени штучо декорацијом у комбинацији са декоративном дрвеном ламперијом, док је целокупан мобилијар изведен од ораховине.

Комуникација између приземља и просторија на спрату остварена је путем два монументална, симетрично постављена степеништа од белог мермера, са зидовима обложеним полихромним штучо мермером и високим прозорима са витражима. Декорација је употпуњена нишама са бронзаним статуама персонификацијама Правде и Просвете и грбовима Краљевине на оградама од белог мермера. Међу просторијама спрата посебно се издвајају оне намењене административном и финансијском одбору и библиотека, једна од најлепших просторије Скупштине.

Красновљев пројекат намештаја, нарочито за кабинете званичника, показује постојање јасних инструкција од стране инвеститора, које су у стилском погледу одражавале укус београдске грађанске средине тог времена. Потврду ове чињенице представља бели намештај дипломатског салона, израђен у комбинацији стилова „Луја XV” и „Луја XVI”, док је остали

намештај, намењен посланичким клубовима, највећим делом моделован на начин близак принципима арт декоа.

Поред својих архитектонских и уметничких вредности, зграда Народне скупштине издваја се и као сведочанство најзначајних догађаја политичког живота у историји Србије, од њеног оснивања до данас. Због својих историјских, архитектонских и уметничких вредности, зграда Скупштине проглашена је за споменик културе 1984. године.

Нови двор, монументално здање на Андрићевом венцу, кога са Старим



▪ Нови двор – историјски изглед

двором, данашњом скупштином града Београда, повезује лепо уређени парк, од 1950. користили су Извршно веће Србије, Скупштина Србије, Председништво Србије и најдуже председник Републике Србије са пратећим службама.

Нови двор је грађен за резиденцијалне потребе династије Карађорђевић у периоду између 1911. и 1922. године. Камен темељац положен је 14. септембра 1911. године у присуству краља Петра I Карађорђевића, митрополита Димитрија, министара, државних саветника и виших официра. До прекида у градњи дошло је у току Првог Балканског и Првог светског рата.

Зграда је подигнута према пројекту познатог београдског архитекте Стојана Тителбаха на месту порушеног Дворца престолонаследника Михаила Обреновића, који је саградио кнез Милош у току своје друге владавине од 1858. до 1860. У овом објекту било је смештено Министарство спољних и унутрашњих послова све до рушења објекта 1911. године.



▪ Зграда председника Републике – Нови двор

Изградња двора за Карађорђевиће, започета под надзором самог пројектанта Стојана Тителбаха, у периоду до 1914. године углавном је обухватала грађевинске радове, украсе на фасадама и столарију. Прва велика оштећења настала су приликом бомбардовања у току Првог светског рата, када је зграда директно погођена гранатама. Оправке и занатски радови започети су по завршетку рата под надзором архитекте Момира Корунковића, а окончани у пролеће 1921. године. Радове на уређењу ентеријера и декорисању објекта изводила је француска фирма Безије у току 1921. и 1922. године.

Нови двор је био званична резиденција краља Александра Карађорђевића од 1922. до 1933. године, након чега је према краљевој жељи Двор уступљен Народној музеју, који се уселио у овај простор у јулу месецу 1934. године. Збирке музеја налазиле су се у Новом двору све до 1948. године, када је зграда уступљена Извршном већу Србије.

Зграда новог двора представља најзначајније остварење архитекте Стојана Тителбаха. Обликована у академском маниру са елементима ренесансне и барокне архитектуре, својом монументалношћу репрезентује намену објеката. У урбанистичком погледу, објекат Новог двора заједно са суседним палатама Старог двора и Дома народне скупштине, чини ансамбл значајних јавних грађевина Београда и Србије.

Због својих историјских и архитектонских вредности зграда Новог двора проглашена је за културно добро.



■ Зграда Владе Републике Србије

Зграда **Владе Републике Србије**, на углу Немањине и Кнеза Милоша, представља прво јавно здање подигнуто у Београду за потребе државне управе новоформиране Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, касније Краљевине Југославије.

Саграђена је као Палата Министарства финансија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (од 1929. Краљевина Југославија) између 1926. и 1928. године, са изведеном доградњом, која се сматра једним од најбољих решења у српској архитектури, 1938. године по плановима истог архитекте. Својим изузетним остварењем у области јавне архитектуре, Краснов спада међу најзначајније градитеље Београда између два светска рата. Краснов је у раздобљу од 1925. до 1928. године пројектовао и реализовао низ јавних грађевина међу којима су, поред здања Владе Србије, тадашње Министарство шума и руда,

пољопривреде и вода (данас Министарство спољних послова Србије) и Државни архив (данас Архив Србије).

Здање у Немањиној 11 од самог почетка прати и дели бурну прошлост државе и народа:

- 1928 – завршена изградња зграде у Немањиној 11
- 1938 – завршено преуређење трећег спрата и доградња још једне етаже
- 1941 – зграда страда у бомбардовању. Зграду током Другог светског рата користе окупационе снаге
- крај Другог светског рата – крај педесетих година: зграду користи Влада на федералном нивоу све до касних педесетих година када је наменски изграђена зграда на Новом Београду – Палата Федерације. За то време тадашња Влада Србије била је смештена у згради на углу садашњих улица Крунске и Светозара

Марковића, као и у згради на Теразијама која је порушена.

- крај педесетих година – Влада Србије усељава се у здање у Немањиној 11
- 1999 – зграда страда током НАТО бомбардовања
- 2000 – рестаурација здања
- 2001 – утврђује се као споменик културе под називом Палата Министарства финансија Краљевине Југославије.

Зграда је конципирана у виду затвореног квадратног блока, неправилног облика, са унутрашњим двориштем и репрезентативним фасадама. Специфичност просторног решења представља средишњи троспратни дијагонални тракт у унутрашњем дрворишту, са великим салама на све три етаже. Зграда је замишљена као двоспратна грађевина са сутереном. Спољашња обрада зграде изведена је у вештачком камену, уличне фасаде оживљене су применом другостепене пластике и декоративним решењем бочних ризалита. Репрезентативни изглед грађевине остварен је посебним истицањем угаоног заобљеног дела, надвишеног куполом, од којег се према улицама развијају монументално решене фасаде са испадима истурених венаца, оквира око прозора и стубова ојачаних прстеновима. Увучени и истурени сегменти фасаде стварају контраст светлости и сенке што потцртава пластичност фасаде и доприноси свечаном утиску грађевине.

Изостанак уобичајених државних знамења надокнађен је постављањем симболичне бронзане статуе на врху куполе, рад вајара Ђорђа Јовановића, нешто измењене скулптуре Велика Србија, коју је Јовановић израдио још 1901. године. Статуа представља персонификацију Југославије/ Србије, приказану у виду девојке са венцем на глави која у десној руци држи високо подигнуту бакљу, а левом придржава штит на којем је у плитком рељефу представљен српски грб (крст са оцилима). На кружном угаоном ризалиту зграде, између прозора трећег спрат, постављене су статуе Плодности, Занатства, Индустије и Меркура, изведене у вештачком камену, и упућују својим значењем на просперитет и плодну будућност државе. Прва фигура

са чекићем и посудом у рукама представља персонификацију занатства. Фигура са рогом изобила симболизује плодност, доноси срећу, и тумачи се као жеља за богатом будућношћу државе и друштва. Фигура са индустријским точком у рукама симболизује динамизам индустријског развоја. Скулпторални низ завршава се фигуром Меркура, римског бога трговине. До реализације овог Крсновољевог пројекта ниједна грађевина у београдској архитектури није имала толико слободних фигура које симболишу функцију институције. Дограђени спрат изведен 1938. године искоришћен је за постављање декоративних херадичких мотива, што је представљало недостатак првобитне фасаде.

Унутрашњост зграде прати важност и репрезентативност објекта. Очувани делови оригиналног намештаја, такође дело архитекте Краснова, распоређени су по просторијама овог здања. Простор зграде уређен је претежно као радни простор са мањим делом за протоколарне потребе. Радни простор обухвата кабинет председника и потпредседника Владе, генералног секретара, као и канцеларије запослених у стручним службама Владе – канцеларије Генералног секретаријата, Републичног секретаријата за законодавство и Канцеларије за сарадњу с медијима. У централном делу на првом спрату смештена је и сала у којој се одржавају седнице Владе, аутентичног изгледа са очуваном дрвеном ламперијом, лустером и апликама на зидовима из периода изградње. У протоколарне сврхе користи се мањи број салона. Поједине сале намењене су потребама заседања радних тела, одбора и комисија.

Здање у коме је смештена Влада Републике Србије предстања антологијско дело међуратне архитектуре које одсликава амбициозне потребе наручиоца да нову државу репрезентују снажним архитектонским језиком.

Уметничке вредности



Одмах после почетних борби за ослобођење Србије од турске окупације, вожд Карађорђе је у Тополи подигао утврђен град са два конака и црквом у којој су били иконостас и зидне слике. Његов наследник кнез Александар је заслужан за галерију портрета Карађорђевића. Краљ Петар је откупљивао слике са великих југословенских изложби, краљ Александар посебно је волео скулптуре и Нови двор је уступио Народном музеју, краљица Марија се бавила вајарством, кнез Павле формирао је своју колекцију и Музеј савремене уметности, нажалост убрзо га је и угасио.

Култури и уметности су још више значаја давали чланови династије Обреновић. Већ је њен родоначелник кнез Милош почео да сакупља старине, основао први музеј, по свему га превазиш ао кнез Михаило, за чије су владавине утемељене многе институције које и данас трају. Краљ Милан се помиње као први европски монарх који је откупљивао свеже слике још увек непризнатих и касније врло цењених француских корифеја импресионизма. Краља Александра памтимо по помоћи Хиландару, захваљујући којој су му монаси поклонили Мирослављево јеванђеље, затим по залагању да се на Светској изложби у Паризу (1900) представимо монументалним композицијама најпознатијих српских уметника.

Бурни политички догађаји, ратови и револуције, настајање и нестајање државе, условили су да се владарске збирке растуре, покретна културна добра униште, распродају на аукцијама у свету или, у најбољем случају, заврше у музејима, тако да архитектура, мобилијар, дела примењене и, посебно, ликовне уметности у објектима Народне скупштине Србије, Згради председника Србије и Градској скупштини Београда нису временски усаглашена са личностима које су заслужне за њихово подизање.

Међутим, управо та еклектика стилова на особен начин упућује у драматично пулсирање историје и показује потребу сваке генерације за лепотом која ће спасити свет. Зато на зидовима свечаних сала, кабинета и осталих просторија поменутих највиших државних установа има око деветстотина слика, скулптура, цртежа и графика, насталих у ширем временском распону, али понајвише набављених током друге половине XX века.

Два здања Народне скупштине Србије, на Тргу Николе Пашића и у Улици краља Милана, оплемењује преко четиристотине слика, скулптура, фресака, цртежа и графика уважених уметника. Само су вајарска остварења и зидне слике повезане са архитектуром и политичким програмом државе, остала културна добра искључиво упућују у естетичке домете појединаца и донекле генезу уметничких

праваца и покрета. Већ и чињеница да су се временом прикупили радови значајних уметника упућује на закључак да без њих не би био могућ ни један антологијски преглед уметности код нас и у некадашњој Југославији.

Од више изузетних вајара који су пратили пројекат или касније урадили портрете државника и политичара, издвајамо Т. Росандића, Т. Коса, Ф.



▪ Петар Омчикус, *Рибе*, 1954.



▪ Васа Поморишац, *Стари Париз*, 1939.



▪ Миодраг Б. Протић, *Мртва природа са манголином*

Кршинића, П. Палавичинија, Ф. Горшеа, Д. Арамбашића, Л. Долинара, И. Кердића, Р. Валдеца, Р. Стијовића, вС. Стојановића, А. Аугустинчића, Б. Калина, Н. Јанковића, И. Коларовића.

Такође, пројектом предвиђене површине осликали су мајстори декоративних целина И. Тишов, М. Менегело Родић, М. Рачки, В. Филаковац, Р. Слаперник и П. Петровић Сухачев.

Слике С. Аралице, Ј. Бијелића, Ј. Бифела, А. Боцарића, Н. Бешевића, Л. Вујаклије, Д. Глишића, И. Јоба, В. Јордана, Д. Кондовског, М. Коњовића, Л. Личеноског, П. Лубарде, М. Миловановића, М. Петрова, В. Поморишаца, К. Хакмана и С. Шумановића подсећају на то шта се дешавало до 1940, а после ове године слике С. Аралице, Б. Дамјановског, М. Детонија, О. Хермана, В. Јордана, Б. Карлавариса, П. Лубарде, А. Луковића,



▪ Коста Хакман, *Предео са маслинама*, 1938.



▪ Сава Шумановић, *Дворог*



▪ Б. Карлаварис, *Улица у Сремским Карловцима*

П. Милосављевића, М. Милуновића, Б. Миљуша, Б. Михаиловића, А. Мотике, И. Мујезиновића, П. Омчикуса, О. Петлевског, З. Петровића, В. Поморишца, Љ. Поповића, М. Б. Протића, И. Радовића, Р. Рељића, С. Самуровића, Б. Стевановића, В. Станића, Т. Стевановића, Ђ. Теодоровића, А. Томашевића, У. Предића, М. Б. Протића, Љ. Сокић, М. Челебонића, Ф. Шимуновића и С. Шохаја.

Унутрашњост некадашњег Новог двора, потом и музеја, који користи председник Србије, украшена је остварењима познатих аутора. Токове између два светска рата тек наговештавају радови Ј. Бијелића, П. Добровића, С. Шумановића и М. Милуновића. Много боље, се сагледавају тенденције друге половине XX века које представљају: у улазном холу мермерне алегоријске фигуре Т. Росандића, у свечаној сали фреске П. Лубарде и М. Милуновића,



■ Марко Челебонић, *Мртва природа*



■ М. Поповић, *Лука у Загребу*



■ Зора Петровић, *Ашење*

у салонима, кабинетима и ходницима слике М. Челебоновића, Н. Гвозденовића, М. Поповића, С. Ђелића Д. Цигарчића, Ф. Слане, Ђ. Бошана, М. Курник, Љ. Сокић, С. Шохаја, М. Прегеља, Б. Продановића, М. Милуновића, М. Тартаље, Ј. Вујаклије, М. Бајића, М. Крсмановића, К. Дивјак, О. Кангрге, А. Луковића, М. Петрова, З. Петровића, С. Самуровића, Б. Стевановића, М. Стевановића, Ђ. Теодоровића, В. Тодорића, А. Хутера и Г. Чемерског, као

и скулптуре В. Јоцић, И. Коларовића, Ф. Кршинића, О. Лога, Н. Митрића, С. Сандића, Р. Стијовића, А. Зарина, В. Стојића, Н. Јанковића, В. Станковића и В. Петрића, одреда заступника различитих поетских и естетских усмерења.

Из богате уметничке колекције **Владе Републике Србије** издвајамо дека Стојана Аралице, Петра Лубарде и Милана Коњовића.



▪ Стојан Аралица, *Ровињ*, 1945–1950.



▪ Петар Лубарда, *Скיצе за Косовски бој*, 1952.



▪ Милан Коњовић, *Кршине и стојови*, 1954.

Приближимо институције грађанима
Народна скупштина Републике Србије

дизајн » comma | communications design
штампа » оригинал
тираж » 1000 примерака

Штампање је омогућила Мисија ОЕБС у Србији. Ставови изражени у овој публикацији припадају искључиво ауторима и не одражавају нужно и ставове донатора.

the 1990s, the number of people in the UK who are employed in the public sector has increased from 10.5 million to 12.5 million (12% of the population).

There are a number of reasons for this increase. One is that the public sector has become a more important part of the economy. Another is that the public sector has become more efficient. A third is that the public sector has become more attractive to workers. A fourth is that the public sector has become more diverse.

The public sector has become a more important part of the economy. In 1990, the public sector accounted for 10.5 million jobs, or 12% of the population. By 2000, this had increased to 12.5 million jobs, or 14% of the population.

The public sector has become more efficient. In 1990, the public sector spent £100 billion on health care. By 2000, this had increased to £150 billion, but the number of people in the public sector had only increased by 20%.

The public sector has become more attractive to workers. In 1990, the public sector was seen as a 'golden cage'. By 2000, it was seen as a 'golden cage' with a 'golden cage'.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.

The public sector has become more diverse. In 1990, the public sector was dominated by the civil service. By 2000, it had become more diverse, with a mix of public and private sector workers.



Народна скупштина
Републике Србије



Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misija u Srbiji